

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: PN-9P/65/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2522200933
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kamila Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2023:2522200933.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava v konaní pred sudkyňou Mgr. Kamilou Nagyovou v právnej veci manželky: J. zastúpená advokátom JUDr. Mgr. Lukášom Grežďom, so sídlom Sv. Cyrila a Metoda 4647/1, Topoľčany, proti manželovi: S. o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu: A., bytom ako otec, zastúpené procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, so sídlom Krajinská cesta 5053/13, Piešťany, takto

rozhodol:

I. Súd manželstvo J. rozvádza.

II. Maloletý A.6 sa zveruje do osobnej starostlivosti otca.

III. Obaja rodičia budú oprávnení a povinní zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

IV. Matka je povinná prispievať na výživu maloletého A. a sumou 100 eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám otca, odo dňa právoplatnosti výroku o rozvode manželstva.

V. Styk matky s maloletým dieťaťom sa neupravuje.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 18.05.2022 sa manželka ako navrhovateľka domáhala rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode. Návrh navrhovateľka odôvodnila tým, že manželstvo s manželom uzavreli dňa 23.07.2005 pred Matričným úradom K.. Z manželstva pochádza jedno maloleté dieťa, syn A.6. V roku 2015 si vzala dievčatko z detského domova do náhradnej starostlivosti - NX.. U manžela ide o prvé manželstvo, v jej prípade o druhé. Manželstvo s manželom uzavreli po päťročnej známosti z citovej náklonnosti. Manželstvo bolo dobré a usporiadané niekoľko rokov. Spoločne vychovávali aj jej syna z prvého manželstva, ktorý má 23 rokov a momentálne žije a pracuje v zahraničí. Keďže sa cítila šťastná a nadšená výchovou detí, s mladším synom bola na predĺženej materskej dovolenke. Rozhodla sa pomôcť aj dieťaťu z domova. absolvovala náhradnú starostlivosť a v roku 2015 si úspešne osvojila R.. Postupne sa začali u manžela problémy s alkoholom. vtedy sa správal agresívne. Za užívanie alkoholu za volantom mu bol odobratý trikrát vodičský preukaz (stále je v podmienke). Neskôr mal rôzne krátkodobé a aj dlhodobý mimomanželský pomer, ku ktorému sa jej priznal. Začali sa vzájomne odcudzovať, jej city voči nemu postupne chladli. Manžel bol aj väzobne stíhaný kvôli daňovým únikom a postupne sa menili ich hodnoty, priority na život a tiež výchovu detí. Manžel nemal záujem o rodinný život. Posledné roky nežili spolu sexuálne. Niekoľkokrát prosila manžela, aby navštívili manželskú poradňu, čo mu bolo na

smiech. Z manželstva sa úplne vytratila láska, dôvera, prišli časté hádky, nevytvárali prostredie vhodné pre výchovu detí v období dospievania. Vo februári roku 2022 si našla dôvernú známosť a z jej strany nie je žiadnej nádeje na obnovenie manželstva a prerušenie jej známosti. Manžel ju 08.05.2022 vyhodil zo spoločnej domácnosti, nakoľko žili v dome jeho otca. Domácnosť opustila, nedalo sa pokračovať a vydržať takéto psychické utrpenie. Momentálne komunikujú len ohľadom detí. Keďže manželstvo je hlboko a trvalo rozvrátené a nie je tu možnosť, aby obnovili manželské spolužitie, rozhodla sa podať návrh na rozvod nášho manželstva. Pre prípad rozvodu manželstva navrhla, aby maloletý syn A.I bol neskôr zverený do striedavej starostlivosti po vyriešení jej bytovej situácie. Priateľ jej ponúkol v tejto núdzovej situácii jeho byt, na ktorý mu chce prispievať. V blízkej budúcnosti si chce zobrať do prenájmu vlastný 2-izbový byt. Dcéra R.a má s ňou veľmi pekný citový vzťah a chce bývať s navrhovateľkou. Syn A. by chcel nateraz ostať s otcom, s ktorým si pekne vychádza a keďže aj navštevuje školu v mieste bydliska, udržiava kamarátske vzťahy so spolužiakmi, preto pre jeho pozitívny vývoj navrhla nemeniť mu zatiaľ prostredie. Manžel žiada od nej prispievať na syna 200 eur. Dcéra navštevuje strednú školu, platím jej internát, stravu, začala si robiť vodičský kurz. Jej finančná situácia jej dovolí prispievať na výživu syna sumou 100 eur. Manžel majetok nadobudnutý počas manželstva si ošetril tak, aby naň nárok nemala. Aj tu sa ukazuje jeho charakter a teda je vyriešené BSM.

2. Manžel sa k podanému návrhu, doručenému do vlastných rúk dňa 27.03.2023 po niekoľkých neúspešných pokusoch súdu a polície, keď opakovane nepreberal súdnu zásielku na adrese trvalého pobytu ani na adrese ním uvedenej ako miesta pobytu, nevyjadril. Pre sťažovanie postupu súdu v konaní manželom, pre nedostavenie sa manžela na pojednávanie dňa 13.04.2023, ako i pre nedoloženie listín manželom v zmysle výzvy súdu k preukázaniu jeho zárobných a majetkových pomerov, bola otcovi maloletého dieťaťa uznesením č. k. PN-9P/65/2022 - 119 zo dňa 26.04.2023 uložená poriadková pokuta v sume 50 eur.

3. Z lustrácie v registri súdu po zmene súdnej mapy s účinnosťou od 01.06.2023 mal tunajší súd preukázané, že na súde prebieha konanie o návrhu manžela na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu pod sp. zn. PN-6P/130/2022. Pre absenciu písomného vyjadrenia sa manžela k návrhu na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností na čas po rozvode, a pre neospravedlnenú neprítomnosť manžela na pojednávaní dňa 12.07.2023, súd oboznámil relevantné listiny z konania sp. zn. PN-6P/130/2022, ktoré obsahujú tvrdenia manžela najmä k odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa.

4. Súd nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie výsluchom manželky, sobášnym listom účastníkov konania, rodným listom mal. A., rodným listom R.j, potvrdeniami o úhrade školskej stravy za mal. A. v mesiaci január 2023, rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 5P/37/2015 k mal. R. o zverení do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky, potvrdením o poberaní opakovaného príspevku náhradnému rodičovi a potvrdením o poberaní opakovaného príspevku dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti, za rok 2022, potvrdením o poberaní prídavku na deti, rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 9P/111/2022 k R. o predĺžení pestúnskej starostlivosti na čas do jedného roka po dovŕšení plnoletosti, t. j. do 22.11.2023, potvrdením o zrealizovaní transakcie na úhradu internátu a stravy v sume 52,50 eur u R. za mesiac november 2022, ktorá v školskom roku 2022/2023 navštevuje 3.ročník odbor veterinárne zdravotníctvo a hygiena na Strednej odbornej škole veterinárnej v R., nájomnou zmluvou uzavretou medzi X. ako prenajímateľom na jednej strane a navrhovateľkou a partnerom T. na druhej strane ako nájomcami s dojednaným nájomom 450 eur mesačne a úhradami za plnenia spojené s užívaním predmetu nájmu v sume 150 eur mesačne, s potvrdením o zložení bezpečnostnej zálohy v sume 600 eur a jedným mesačným nájomom s úhradami v sume 600 eur vopred, potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany (ďalej aj len „úrad“) k osobe T. o evidencii v zozname uchádzačov o zamestnanie, správou úradu z prešetrenia pomerov zo dňa 11.04.2023, vyjadrením navrhovateľky z 11.04.2023, komunikáciou manželov cez WhatsApp, lustráciou otca v databáze Sociálnej poisťovne, lustráciou zamestnávateľa otca v obchodnom registri Okresného súdu Trnava, vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, lustráciou zamestnávateľa otca - FUEL, spol. s r. o. na www.finstat.sk <<http://www.finstat.sk>> a www.registeruz.sk <<http://www.registeruz.sk>>, účtovnou uzávierkou a výkazom ziskov a strát firmy FUEL, spol. s r. o. za rok 2021, lustráciou navrhovateľky v databáze Sociálnej poisťovne, ako aj ostatným spisovým materiálom na vec sa vzťahujúcim a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci.

5. Navrhovateľka na pojednávaní vypovedala, že spoločne bývali do mája 2022 v I. kedy sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti spolu s vtedy mal. R.. Mal. A. ostal bývať s manželom. Spoločne nikdy

nehospodárili. Naposledy sa intímne stýkali asi v roku 2021, bolo to rok predtým, ako opustila spoločnú domácnosť, presnú dobu si však nepamätá. Za príčinu rozvratu manželstva označuje správanie manžela voči nej, ktoré sa zhoršilo v čase, keď bol syn A. malý. Manžel začal mať problémy s alkoholom, začal sa k nej správať agresívne, ponižoval ju, osočoval ju aj pred oboma deťmi. Taktiež sa dozvedela o tom, že mal známosti s inými ženami. Niekedy sa, najmä po požití alkoholu, domov ani nevrátil. Chodieval na pracovné cesty do zahraničia. Manžel má mimomanželskú intímnu známosť aj teraz. Aj ona má mimomanželskú intímnu známosť. Rozvrat manželstva považuje za trvalý, nemieni obnoviť manželské spolužitie. Býva spolu s mojim priateľom a R.u v nájomnom byte, za ktorý uhrádzajú 450 eur nájomné a 150 eur energie. Túto sumu si s priateľom delia na polovicu. A.l má 16 rokov, dňa 01.06.2023 bude mať 17 rokov. Navštevuje 1. ročník strednej elektrotechnickej školy v Piešťanoch, odbor multimedálny. Stravuje sa v školskej jedálni, stravné uhrádza ona vo výške 30 eur mesačne. Krúžky, za ktoré by sa platilo, nenavštevuje žiadne. Syn začal navštevovať autoškolu, poplatok uhradil manžel. Ona zaplatila za Kurz prvej pomoci sumu 30 eur. R. bude tiež navštevovať autoškolu, tento výdavok uhradí ona. Zdravotné problémy vážneho charakteru nemá žiadne. R. navštevuje 3. ročník strednej veterinárnej školy v Nitre. Uhrádza internát vo výške 43,60 eur mesačne a stravu vo výške 30 eur mesačne. R.a týždenne dochádza na internát do Nitry, nevie uviesť presne, aké sú náklady, na týždeň jej dá 30 eur, z čoho si platí cestovné do Nitry, ale aj v rámci Nitry na MHD. Mesačne jej takto prispieje sumou od 100 eur do 120 eur. Ostatné výdavky so zabezpečením starostlivosti o R. sú bežné: na stravu, oblečenie, obuv, hygienu. R.a je zdravá. Navrhovateľka pracuje ako dentálna hygienička s priemerným mesačným zárobkom v čistom približne vo výške 550 eur. Okrem toho poberá prídavok na mal. A.a, ktorý preposiela manželovi, zároveň jej je vyplácaný príspevok na R. vo výške 220 eur a zároveň vo výške 140 eur. Poberá aj prídavok na dieťa na R. vo výške 30 eur mesačne. Uplatňuje si daňový bonus na R.u, ktorý jej bol vyplatený v rámci zúčtovania dane. Iný príjem nemá žiaden. Čo sa majetkov týka, vlastní 1-izbový byt v Piešťanoch, ktorý jej darovala moja mama, ona v tomto byte býva. V rámci darovacej zmluvy bolo v prospech mamy zriadené vecné bremeno práva doživotného užívania a bývania v tomto byte. Dlhy nemá žiadne. Má ešte syna A.8, ktorý však žije a pracuje vo C. Do pestúnskej starostlivosti jej bola zverená R. jej matka zomrela, otec si voči nej plní vyživovaciu povinnosť vo výške 30 eur alebo 40 eur mesačne, ktoré posiela na účet R.y.

6. Z lustrácie príjmu manželky v Sociálnej poisťovni vyplýva zamestnanie sa navrhovateľky v O.. s dosahovaným vymeriavacím základom na úrovni minimálnej mzdy, od februára 2023 v sume 700 eur v hrubom mesačne.

7. Z lustrácie príjmu manžela v Sociálnej poisťovni vyplýva zamestnanie sa od 01.05.2014 v spoločnosti FUEL, spol. s r. o., s dosahovaným príjmom na úrovni minimálnej mzdy do augusta 2019 a od septembra 2019 s príjmom od 126,55 eur v hrubom, aktuálne od januára 2023 v sume 175 eur v hrubom. Z lustrácie spoločnosti FUEL, spol. s r. o. vyplýva, že aktuálnymi spoločníkmi sú JUDr. S. (starý otec maloletého dieťaťa, spoločníkom v spoločnosti od 09.04.2013 do súčasnosti) so splateným vkladom spoločníka toho času v sume 999.250 eur a K. (spoločníkom v spoločnosti od 12.05.2020 do súčasnosti) so splateným vkladom spoločníka toho času v sume 750 eur. Konateľmi spoločnosti so vznikom funkcie od 30.04.2020 a zápisom od 12.05.2020 sú K. otec maloletého dieťaťa. Splatené základné imanie spoločnosti je 1.000.000 eur. Tržby spoločnosti FUEL, spol. s r. o. za rok 2021 vzrástli na 661.713 eur, spoločnosť za rok 2021 znížila stratu na mínus 165.645 eur.

8. Podľa § 18 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

9. Podľa § 22 zákona o rodine, k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

10. Podľa § 23 ods. 1 zákona o rodine, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

11. Podľa § 23 ods. 2 zákona o rodine, súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

12. Podľa § 23 ods. 3 zákona o rodine, súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 18 a 19.

13. Podľa § 24 ods. 1 zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného..

14. Podľa § 24 ods. 3 zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

15. Podľa § 24 ods. 5 zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa ods. 1 súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode, to neplatí ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

18. Podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

19. Podľa § 62 ods. 2 zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

20. Podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

21. Podľa § 62 ods. 4 zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

22. Podľa § 62 ods. 5 zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

23. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti

a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na primerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

24. Z vykonaného dokazovania zisteného skutkového stavu dospel súd k záveru, že manželstvo účastníkov konania neplní svoj spoločenský účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie riadneho manželského spolužitia, keď min. navrhovateľka odmieta zotrvať v manželskom zväzku. Manželia nežijú v spoločnej domácnosti po dobu viac ako jeden rok. Intímne sa manželia nestýkajú viac ako dva roky. Navrhovateľka má nový partnerský vzťah, s partnerom žije v prenajatom byte. Z doloženej komunikácie cez Whatsapp vyplýva, že manžel taktiež nadviazal nový vzťah s inou osobou. Konanie o rozvod manželstva je konaním, pre ktoré je obligatónym nariadenie pojednávania za účelom jeho prejednávania. Dôvodom tejto úpravy je, aby súd mohol pôsobiť na manželov, týchto viedol k odstráneniu príčin rozvratu manželstva a pokúsil sa tak o záchranu manželstva, ktoré je jedinečným zväzkom, keďže spoločnosť deklaruje záujem na jeho ochrane a napomáhaní jeho dobru. Povinnosť súdu viesť manželov k odstráneniu príčin rozvratu však nemožno vykladať ako absolútnu povinnosť. Ak súd zistí, že príčiny rozvratu manželstva sú tak závažné, že nie je možné manželov uzmierniť, môže sa rozvod manželstva - napriek všeobecnému záujmu spoločnosti na zachovaní manželstva - javiť ako najlepšie riešenie danej situácie a súd môže upustiť od tejto snahy. Manželstvo je dobrovoľný zväzok dvoch ľudí a nikoho nemožno nútiť zotrvať v tomto zväzku proti jeho vôli. Navrhovateľka odmietla zotrvať v manželskom zväzku, ktorý opísala už len ako formálny a ktorý si neplní žiadnu z funkcií (ekonomickú, sociálnu, výchovnú, biologickú). Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo za účelom vytvárania harmonického a trvalého životného spoločenstva (§ 1 zákona o rodine). Pokiaľ manželka nemá záujem zotrvať v tomto zväzku, a manželia porušujú vo vzájomnom správaní sa pravidlá manželského spolužitia, v takom prípade manželstvo neplní svoj účel a ani nemožno očakávať obnovenie riadneho manželského spolužitia. Preto súd manželstvo rozviedol. Za príčinu rozvratu manželstva súd ustálil narušenú povinnosť manželov vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť a byť si verný.

25. K úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode: matka na pojednávaní dňa 13.04.2023, pred oboznámením názoru maloletého dieťaťa, ktoré je toho času vo veku 17 rokov, navrhovala striedavú osobnú starostlivosť rodičov s výkonom v týždňových intervaloch. Maloletý A. pri zisťovaní jeho názoru úradom uviedol, že chce, aby to zostalo ako teraz. Bývať bude s tatom a s maminou sa bude stretávať tak, ako sa dohodnú. Funguje ti tak aj teraz. Každý deň si telefonujú alebo si napíšu cez messenger, Nechce nič meniť. Rozumie si s obidvomi rodičmi. Matka následne uviedla, že by chcela maloletého zveriť do striedavej osobnej starostlivosti, avšak bude rešpektovať synove rozhodnutie. Taktiež potvrdila, že stretávanie sa nie je potrebné upravovať, syn u nej raz spal v obývačke na gauči, denne sú v kontakte, stretáva sa s ním po dohode párkrát v týždni. Otec v návrhu na úpravu práv a povinností rodičov na čas do rozvodu (vedeného pod sp. zn. PN-6P/130/2022, doručeného súdu dňa 21.09.2022) uviedol, že po opustení spoločnej domácnosti matkou s mal. NX. dňa 07.05.2022, zostal syn žiť v spoločnej domácnosti s otcom. Odvtedy osobnú starostlivosť o syna zabezpečuje len navrhovateľ. Preto navrhoval, aby maloletý A.I bol zverený do jeho osobnej starostlivosti s tým, že obaja rodičia budú oprávnení a povinní zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

26. Medzi kritéria, ktoré musí súd z hľadiska potreby rozhodovania v najlepšom záujme dieťaťa v konaní o úprave výchovných pomerov vziať na zreteľ, sú najmä: 1. existencia pokrvného puta medzi dieťaťom a o jeho zverenie do starostlivosti sa usilujúcej osoby, 2. miera zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade zverenia do starostlivosti tej ktorej osoby, 3. schopnosť osoby usilujúcej sa o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho vývin a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby, 4. pranie dieťaťa.

27. Súdny svojou rozhodovacou činnosťou ustálili, že rešpektovanie, resp. prihladnutie k praniu samotného maloletého dieťaťa, možno za splnenia určitých predpokladov „považovať za zásadné vodítko pri hľadaní najlepšieho záujmu“ maloletého. Za predpoklady ovplyvňujúce mieru relevancie tohto kritéria je potrebné považovať predovšetkým dostatočnú rozumovú a emocionálnu vyspelosť maloletého dieťaťa, kde významným faktorom je v tomto prípade vek samotného dieťaťa, lebo čím je dieťa staršie, tým väčší má jeho názor váhu. Ďalšími významnými faktormi sú okolnosti, ktoré formujú postoj maloletého dieťaťa, spôsob jeho zisťovania a v neposlednom rade i jeho hodnotenie zo strany súdu, lebo nie je mysliteľné, aby súd iba bez ďalšieho prevzal postoj maloletého dieťaťa a svoje

rozhodnutie založil na jeho prianí, a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmu (z rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Cop/7/2018 zo dňa 20.09.2018). Súd mal v konaní po oboznámení názoru maloletého dieťaťa zhodu všetkých účastníkov rešpektovať vzniknutý stav, kedy maloletý syn je po dobu dlhšiu ako jeden rok v osobnej starostlivosti otca a s touto úpravou sú všetci traja - matka, otec a maloleté dieťa - uzrozmnení. Súd tak určil, že maloletý A. sa zveruje do osobnej starostlivosti otca, obaja rodičia sú oprávnení a povinní zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho v majetok v bežných veciach a styk matky s maloletým dieťaťom autoritatívne neupravoval (výrok II., III., V.)

28. K určení výživného: matka ako povinný rodič vypovedala, že sa podieľa na výžive syna, posielala 100 eur mesačne otcovi, platí synovi školské obedy v jedálni 30 eur mesačne, od decembra 2022 posielala otcovi prídavok na dieťa. Pri prešetroaní pomerov úradom dňa 28.03.2023 sa vyjadrila, by zvládla platiť výživné vo výške 150 eur. Pracuje ako dentálna hygienička v AZ Dental s. r. o. s čistým mesačným príjmom cca 700 eur. Z lustrácie matky v Sociálnej poisťovni mal súd preukázané, že matka dosahuje legálny príjem, z ktorého si plní odvodové povinnosti, aktuálne vo výške 700 eur brutto.

29. Otec v návrhu na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému A. uviedol, že pravidelné bežné mesačné výdavky spojené s bývaním sú: 180 eur električka, 20 eur voda, cca 2000,- eur ročne náklady na kúrenie (kúrenie zabezpečené palivovým drevom), poistenie rodinného domu v priemere 300 eur ročne, cca 200 eur mesačne náklady na prevádzku bazénu, ktorý sa využíva v priemere od mája do októbra, poplatok za internet - 30 eur mesačne, poplatok za komunálny odpad 15,- eur za osobu ročne. Priemerné mesačné náklady na bývanie v rodinnom dome tak predstavujú sumu 500,- eur, z toho podiel pripadajúci na mal. A. je tak min. 250,- eur. Okrem toho pravidelné mesačné náklady mal. A. a na stravu a pitie sú v priemere 300 eur až 400,- eur vzhľadom i na jeho stavbu tela, keď teraz má mal. syn takmer 2 metre na výšku. S jeho fyzickým vzhľadom (veľkosťou) sú spojené i zvýšené náklady na oblečenie i obuv, kedy nosí nadmerné veľkosti, ktoré je problém zabezpečiť v bežných reťazcoch. Jeho priemerné mesačné náklady na obuv sú tak cca 50,- eur a na oblečenie v priemere 100,- eur. Mesačne má maloletý i náklady na telefón v priemere v sume 30,- eur. Mal. A. sa aktívne venuje športu - kulturistike, kde jednorazový vstup stojí 3,90 eur a pravidelne navštevuje CPPaP v Piešťanoch, a to vzhľadom na dyslexiu a dysgrafiú, na ktorú mal. A. trpí. Vzhľadom na uvedené sú u mal. A. náklady spojené s dochádzaním do školy, do fitnesscentra a na terapie v priemere 150,- eur mesačne. Keďže sa mal. A. venuje športu, pravidelne mesačne užíva vitamíny a výživové doplnky v priemernej cene 60,- eur. Taktiež mal. A. aktívne v zimnom období lyžuje, náklady na pobyty a lyžovanie predstavujú sumu v priemere 500,- eur za sezónu a rovnako v lete chodí na pobyty k moru minimálne 2-krát, kde tak náklady spojené s jeho pobytom pri mori sú cca 500,- eur za sezónu. Mal. A. má svojho psíka - mopslík Mafía a ježka bielobruchého. S chovom týchto zvierat sú tiež spojené pravidelné mesačné výdavky v priemere 150 eur. Okrem toho sa mal. A. aktívne venuje numizmatike (zbiera mince i bankovky), kde pravidelne chodí na výstavy, s čím sú rovnako spojené výdavky. Zároveň v prospech mal. A. sú uzavreté viaceré poisťné zmluvy, kde mesačné poisťné predstavuje približne sumu 100,- eur. Z uvedeného je tak zrejmé, že pravidelné mesačné náklady mal. A. vrátane poisťného sú tak v priemere vo výške 1.200,- eur. Otec je zamestnaný v spoločnosti FUEL, spol. s r. o. na čiastočný úväzok. Matka je zamestnaná AZ Dental, s. r. o., ktorá spoločnosť patrí jej plnoletému synovi z prvého manželstva.

30. Na pohovore pred úradom dňa 29.03.2023 otec uviedol, že žije so synom v 5-ibovom rodinnom dome vo vlastníctve jeho otca, starého otca maloletého dieťaťa, S. Jeho čistý príjem je 140 eur mesačne, je konateľom spoločnosti FUEL, spol. s r. o. Potvrdil, že matka prispieva sumou 100 eur mesačne podľa neodkladného opatrenia (pozn. súdu Uznesenie Okresného súdu Piešťany sp. zn. PN-6P/130/2022 zo dňa 20.10.2022).

31. Na pojednávaní dňa 12.07.2023 právny zástupca matky poukázal na to, že matke sa zvýšili výdavky voči plnoletej R., ktorá je jej zverená do pestúnskej starostlivosti. Plnoletá R. študuje na strednej veterinárnej škole v Nitre, kde bol zrušený internát, čaká ju posledný ročník a od septembra si toho času hľadá ubytovanie na priváte, súkromné prenájmy sa pohybujú okolo 300 - 400 eur za izbu. Príspevok na pestúnsku starostlivosť sa v minulosti predlžoval do 19-teho roku R.. Otec má účelovo ponížený príjem, on ešte aj po podaní návrhu si tento príjem otec ponížil. Dom, v ktorom býva je majetkom otca, avšak účelovo je prepísaný na starého otca maloletého dieťaťa. Tento dom je luxusne zariadený a to je dôvod, prečo sa nepodarilo procesnému opatrovníkovi prešetriť pomery v domácnosti otca: aby procesný opatrovník nevidel tie nadpomery. Otec má veľký pozemok s koňmi, s rančom, s bazénom, preto nemá zástupca dieťaťa možnosť prešetriť pomery v domácnosti otca. Otec vlastní veľa nehnuteľností v N.

má to darom alebo kúpnu zmluvou na svojho otca, sú to budovy veľkej hodnoty, historické budovy, prevádzkuje benzínovú čerpaciu stanicu, pred 3 týždňami kontaktoval matku s vyjadrením, že ju ľúbi, že sa nechce rozviesť a navrhol jej, že sa môže aj s R. vrátiť do niektorého z jeho bytov. Čo sa týka údajných dovolení, podľa vyjadrenia navrhovateľky maloletý je spolu s otcom teraz v CH., vždy šlo o dovolenky. Z pojednávania zo dňa 13.4.2023 sa ešte v ten deň stretli na ulici v N., takže na žiadnej pracovnej ceste otec nebol. Čo sa týka fitness centier, maloletý toho času nenavštevuje posilňovňu a otec fakticky prevádzkuje viacero fitness centier. Čo sa týka stravy maloletého, otec nevarí a maloletý máva stravu - menu z hotela. Náklady na bazény navrhovateľka nepovažuje za dôvodné. Podľa svojich možností matka dobrovoľne poukazuje k rukám otca 100 eur mesačne, synovi zakupuje oblečenie a uhrádza jednorazové výdavky, buď celé alebo polovicu. Matke zostali zachované rodičovské práva a povinnosti k plnoletej R., aj keď už nepodlieha režimu pestúnskej starostlivosti, je odkázaná na výživu a plánuje ísť na vysokoškolské štúdium. A. neplánuje ísť na vysokú školu.

32. Vyživovacia povinnosť rodičov trvá, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Môže mať niekoľko foriem: môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení napr. bývania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod. a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd.

33. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí prvoradá premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Jednoznačne tak životnú úroveň dieťaťa pozitívne ovplyvňuje majetkovo lepšie zabezpečený rodič. Miera životnej úrovne je objektívne zisiteľná rôznymi dôkazmi, môže ju preukázať napr. výška mesačných nákladov rodiča, ktoré rodič vynakladá a uhrádza tretím osobám. Vodiacom zásadou na strane povinného je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Rozdiel úrovne oboch rodičov sa premieta do výšky vyživovacej povinnosti toho z nich, s ktorým dieťa nežije v spoločnej domácnosti. Ak dieťa žije s rodičom, ktorého životná úroveň je porovnateľne nižšia než životná úroveň druhého rodiča, potom možno zaviazat' povinného rodiča aj na plnenie všetkých preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa, pričom súd bude vychádzať z predpokladu, že druhý rodič plní svoju vyživovaciu povinnosť formou osobnej starostlivosti a uspokojovanie bytových potrieb dieťaťa. Ak však žije dieťa s rodičom, ktorého životná úroveň je vyššia, pri určovaní výživného sa vychádza z preukázaných odôvodnených potrieb dieťaťa a osobných, zárobkových a majetkových pomerov povinného rodiča tak, aby suma výživného nepresiahla v zásade 25 až 30 % z čistého príjmu povinného rodiča pri zohľadnení všetkých vyživovacích povinností.

34. Z vykonaného dokazovania zisteného stavu dospel súd k záveru, že schopnostiam a možnostiam povinnej matky s poukazom na odôvodnené potreby maloletého A. zodpovedá určenie výživného, ktorým sa matka bude podieľať na výžive oprávneného syna, v sume 100 eur mesačne. V konaní bolo nesporované, že zatiaľ čo otec vykonáva rodičovské práva a povinnosti výlučne k maloletému A.i, matka okrem rodičovských práv a povinností včítane vyživovacej povinnosti k maloletému A.i vykonáva tiež osobnú starostlivosť, po predĺžení na rok po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa t. j. do 22.11.2023, k R.j, zverenej jej do pestúnskej starostlivosti. Matka na pojednávaní uviedla, že biologická matka R.e už nebohá a otec R. si plní vyživovaciu povinnosť k maloletej R. sumou 40 eur mesačne. Matka ako pestún je v súvislosti s výkonom pestúnskej starostlivosti poberateľkou opakovaného príspevku náhradnému rodičovi za rok 2022 v sume 208,80 eur, od 01.07.2023 v sume 239,50 eur a je jej vyplácaný tiež opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti v sume 131,80, ktorý spolu s prídavkom na dieťa v sume 30 eur predstavuje tak celkovo finančnú podporu štátu v sume 401,30 eur mesačne k osobnej starostlivosťi o dieťa, ktoré má náhradný rodič zverené do náhradnej starostlivosti. Matka v tejto súvislosti poukázala na to, že z tejto sumy hradí všetky výdavky týkajúce sa plnoletej R.y, ktorá študuje v 3. ročníku strednej veterinárnej školy v Nitre, a od septembra 2023 R.u čaká posledný ročník, nemá zabezpečené internátne ubytovanie, preto uvedená podpora zo strany štátu bude plne spotrebovaná na potreby plnoletého dieťaťa, pričom finančná podpora zo strany štátu po 19-tom roku dieťaťa, ktorý dovŕši R. v novembri 2023, zanikne, avšak plnoletá R.a bude uprostred maturitného ročníka, výdavky s ňou budú pokračovať aj naďalej a je predpoklad, že sa bude pripravovať na budúce uplatnenie sa na trhu práce aj štúdiom na vysokej škole. Aj keď pestún nemá de lege lata vyživovaciu

povinnosť k plnoletému dieťaťu pôvodne zverenému do pestúnskej starostlivosti, fakticky sa plnoleté dieťa po dovŕšení 18-teho príp. 19-teho roku života nestáva hneď schopným samo sa živiť a zostáva odkázané na uspokojovanie svojich potrieb od pôvodného pestúna. Túto špecifickú okolnosť súd musel pri určovaní vyživovacej povinnosti matky k maloletému A. zohľadniť. Jednorazový príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti, ktorá aj v tomto prípade trvala viac ako jeden rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa, aktuálne v sume 1.252,30 eur, slúži síce na podporu osamostatnenia sa dieťaťa, avšak je nepochybné, že táto suma nepokryje niekoľko mesiacov existujúce náklady na uspokojovanie potrieb plnoletého dieťaťa do ukončenia jeho stredoškolského štúdia maturitnou skúškou.

35. S ohľadom na sporovanie výdavkov týkajúcich sa maloletého DO. matkou mal súd zo súdnej praxe za to, že mesačné náklady na 17 ročné dieťa, ktoré otec pre svoju pasivitu v konaní nepreukázal, predstavujú: na stravu 150 eur, na oblečenie a obuv 100 eur, náklady na zabezpečenie bytovej potreby v pomernej časti (1/2 z výdavkov uvedených otcom v konaní sp. zn. 6P/130/2022 - elektrina 90 eur, voda 10 eur, kúrenie 83 eur, internet 15 eur) v sume 198 eur.

36. Odôvodnené potreby dieťaťa sú závislé od schopností a možností rodičov. Ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby maloletého dieťaťa, ktoré nie sú celkom bežné, ak sú prospešné všestrannému vývoju dieťaťa (z rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoP/17/2015). Náklady s prevádzkou bazénu súd nepovažoval za dôvodný výdavok, ktorý by mal byť zohľadnený pri určovaní výživného s ohľadom na zistené pomery a životnú úroveň matky. Matka sporovala tiež aktívne venovanie sa športu dieťaťom, tiež údajné užívanie vitamínov a doplnkov dieťaťom, pričom na pojednávaní dňa 12.07.2023 právny zástupca matky uviedol, že otec prevádzkuje min. jedno fitnesscentrum, preto ani prípadné vstupy do fitnesscentra nie sú skutočným výdavkom týkajúcim sa maloletého A. Dovoľenky, chov špecifických zvierat, numizmatika a poisťné zmluvy k dieťaťu predstavujú taktiež výdavky, ktoré nepatria medzi základné odôvodnené potreby, ale zodpovedajú vyššiemu životnému štandardu, ktorý sa však v konaní vo vzťahu k matke nepreukázal a zároveň je potrebné poznamenať, že tieto výdavky ani nezodpovedajú životnej úrovni, ktorú otec uviedol vo svojom návrhu sp. zn. PN-6P/130/2022 k svojim majetkovým a zárobkovým pomerom, keďže by to znamenalo, že ich otec uhrádza z jediného jeho príjmu v sume 140 eur mesačne netto z pracovného pomeru na čiastočný úväzok vo FUEL spol. s r. o., avšak len uvedené záujmové činnosti a záľuby dieťaťa otec vyčísľil na sumu (dovoľenky za rok 1.000 eur, chov zvierat 150 eur mesačne, výstavy a numizmatika nevyčíslené, mesačné poisťné 100 eur) cca 333 eur mesačne. Z lustrácie spoločnosti FUEL spol. s r. o. mal súd preukázané, že ide o spoločnosť, v ktorej je podľa údajov uvedených v obchodnom registri spoločníkom starý otec maloletého dieťaťa so splateným vkladom 999.250 eur a konateľom otec maloletého dieťaťa, pričom ide o spoločnosť zamestnávajúcu od 10 do 19 zamestnancov, ktorá za rok 2021 dosiahla tržby v sume 661.713 eur. Z uvedeného mal súd za to, že ide o rodinnú firmu, v ktorej pôsobí otec a starý otec maloletého dieťaťa, otec a dieťa žijú v nehnuteľnosti vo vlastníctve starého otca a preto sú pomery týchto štyroch osôb (dieťa, otec, starý otec, právnická osoba) vzájomné prepojené a neoddeliteľné pri posudzovaní výlučne životnej úrovne dieťaťa a otca dieťaťa.

37. Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletým deťom je ich prvoradá povinnosť. Ide o prednostnú pohľadávku, ktorú si povinný rodič musí splniť skôr, než si bude plniť svoje ďalšie záväzky. Súdny svojou rozhodovacou činnosťou ustálili, že pri určení výživného súd musí prihliadnuť na to, či povinný neopustil pre neho vhodné zamestnanie poskytujúce mu väčší príjem, aby dosiahol zníženie vymeriavacieho základu, pretože takéto konanie nesmie povinnej osobe priniesť žiadne výhody a prospech. Tiež je povinnosťou súdu zabrániť pokusom povinnej osoby uniknúť vyživovacej povinnosti tým, že by si povinný našiel zamestnanie s nízkym platom. Preto pri určení výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potencionality má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. vyvoláva stratu príjmu a tým súčasne možnosť poskytovania výživného. Súd žiadnu z týchto okolností z pomerom matky nezistil.

38. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu, a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť, ďalej k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch

povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú.

39. Pri skúmaní pomerov oboch rodičov, životnej úrovne oboch rodičov dospel súd k záveru, že obaja rodičia neuvádzajú úplné a pravdivé skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie vo veci samej. U matky dochádza okrem toho počas roka 2023 k podstatným zmenám týkajúcich sa plnoletej R.y, uvedené v odseku 34 odôvodnenia, pričom je potrebné tiež zohľadniť meniacu sa nestabilnú situáciu na trhu spojenú s infláciou cien tovarov a služieb. Súd v záujme zistenia skutočného stavu veci u oboch rodičov pri uplatnení vyšetrovacieho princípu mimosporového konania vykonal jemu dostupné dokazovanie, zohľadnil nečinnosť otca v konaní, ktorý neoznačil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, vykonal dokazovanie k pomerom a životnej úrovni matky, pričom dospel k záveru, že odôvodnené potreby maloletého dieťaťa v tomto prípade priaznivo ovplyvňuje vyššia životná úroveň otca dieťaťa, ktorý umožňuje dieťaťu všestranne sa rozvíjať v rôznych oblastiach, podporuje rozvoj jeho vlôh, schopností a záujmov dieťaťa v rozsahu, ktorý nezodpovedá možnostiam osoby dosahujúcej príjem v sume 140 eur netto mesačne, ani príjem v podobe priemernej mzdy v národnom hospodárstve, ale príjem podstatne vyšší. Je to teda otec, ktorý vytvára dieťaťu vyšší životný štandard, avšak možnosti otca nie sú tiež možnosťami povinnej matky, ktorá z výkonu zamestnania dentálnej hygieničky dosahuje príjem cca 700 eur mesačne.

40. S ohľadom na individuálne okolnosti vyššie uvedené, zo zistených pomerov oboch rodičov súd určil výživné, na úhradu ktorého zaviazal povinnú matku odo dňa právoplatnosti výroku o rozvoze manželstva, k rukám otca, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred.

41. O nároku a výške náhrady trov konania rozhodol súd v zmysle generálnej klauzuly § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keď súd nezistil žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa na odklonenie sa od tejto všeobecnej klauzuly; navrhovateľka o náhradu trov konania ani nežiadala.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné dovolanie tých účastníkov, ktorí sa po vyhlásení rozsudku vzdali práva podať odvolanie (matka, procesný opatrovník).

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd Trnava.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.